

PSANÍ ODBORNÉHO TEXTU:

ZÁKLADNÍ TYPY PRÁCE S ODBORNOU LITERATUROU, VOLBA TYPU TEXTU.

**Proseminář k akademickým
dovednostem**

REFLEXE ÚKOLY

- rozsah
- zpětná vazba po vyžádání emailem

ÚKOL

- Úkol
 - Vypracujte resumé (cca 1NS) na vybraná text ze SVIP (viz minulý úkol) + připojte odpovědi na vybrané otázky otázky (viz Šanderová 2009: 34, 2. odst.)
 - Vycházejte při tom ze Šanderové (Šanderová 2009: 41-43)

OPAKOVÁNÍ

- Proč se učit číst?
- Učebnice vs. Odborné texty
- Typy textů → typy čtení
- Efektivní čtení
 - Porozumět
 - Číst hospodárně
- Obtíže s efektivním čtením
- Cíl četby
 - Porozumění
 - Problém (Jaké si autor klade otázky)
 - Hlavní myšlenky/ teze/ argument (Jak na otázky odpovídá)
 - Podpůrné argumenty (Na jakém základě čeho autor k tezím dospěl)

OPAKOVÁNÍ

- efektivní
 - Informativní / běžné
- metoda SQ3R
 - Survey
 - Question
 - Read
 - Recite
 - Review
- orientace v odborné literatuře
 - abstrakt/ anotace/ recenze

PSANÍ ODBORNÉHO TEXTU

ŽÁNRY

- „Francouzský“
- „Německý“
- „Anglosaský“

- Cvičení:
 - Roztřídíte texty do 3 skupin
 - Definujete charakteristiky každé skupiny z hlediska
 - Struktury
 - Návodnosti
 - Použitého jazyka
 - Odkazování
 - Typu předkládaných informací

LOGIKA A STRUKTURA EMPIRICKÉ ČÁSTI

ANGLOSASKÝ STYL; PŘÍRODNÍ VĚDY (ŠANDEROVÁ 2009: 59)

- úvod
 - formulace otázky
 - dosavadní stav bádání v tomto směru
- hypotézy a data
 - podklady s jejichž pomocí lze platnost otázky ověřit
- analýza a její výsledky
- diskuse a interpretace zjištění

STRUKTURA ODBORNÉ STATI VE SPOLEČENSKÝCH VĚDÁCH

(ŠANDEROVÁ 2009: 62-64)

- **úvod**

- Jaký problém výzkum řešil
- Shrnutí dosavadního vědění na daném poli bádání
- Vyjasnění, na které autory práce navazuje → ke kterému teoretickému + metodologickému směru se autor hlásí
- Logika výkladu
- Nastínění závěru

- **jádro**

- Jak autor při odpovědi na své otázky postupoval a proč se rozhodl pro takový postup?
- O jaké a jak kvalitní argumenty své odpovědi opírá?
- Volba metod
- Charakter; ilustrace dat

- **závěr**

- Shrnutí zjištění → čím novým studie přispívá do stávajících zjištění
- Ukázání, za jakých podmínek na nich lze dále stavět
- Zhodnocení úskalí, jimž se autor vyhnul (která ale přitom nezmizela)
- → Zamyšlení, v čem a proč si je jistý; kde a proč má určité pochybnosti; jakým způsobem by je bylo možné zmírnit

ŽÁNRY ODBORNÝCH STATÍ

NEVYCHÁZEJÍCÍCH Z PŮVODNÍHO EMPIRICKÉHO VÝZKUMU

- kompilace
- komparace
- recenzní stat'
- přehledová stat'
- odborná eseje
- původní teoretická stat'

KOMPILACE

(ŠANDEROVÁ 2009: 67-70)

- **systematické** shrnutí toho, co kdy kde kdo o zkoumaném problému řekl či napsal
- promyšlená **syntéza různých názorů** na určitý problém
- výsledek **tvůrčí** činnosti (ne mechanické spojení, ale tvůrčí syntéza)
- **výklad nějakého problému s využitím různých zdrojů**
- např. shrnutí různých aspektů zkoumaného problému
 - **úvod**: stručné zhodnocení významu problému; motivace; formulace otázky; naznačení cesty k její odpovědi v souvislosti se strukturou textu
 - **teorie**: seznámení s pracemi, které jsou využity v kompilaci; stručně charakterizovat a zařadit do širšího kontextu; zdůvodnit jejich výběr (i nevýběr základní práce)
 - **analýza**: hledání odpovědí na otázky – tzn. na dílčí otázky přesněji formulovanými ve vztahu ke zdrojům
 - **závěr**: ne diskuse, ale odpověď na základní otázku formulovanou v úvodu!!!

KOMPARACE

(ŠANDEROVÁ 2009:70-73)

- srovnání
- metod, teorií, empirických výzkumů – čehokoli, u čeho nalezneme společná kritéria
- výsledek: klasifikace (ideální typ – Weber)
- **úvod**: definování problému; poukázání na jeho význam, důležitost, aktuálnost v širším kontextu oboru; zdůvodnění struktury práce; nastínění metody
 - problém dekomponovat do několika dílčích otázek – promítnutých do výběru kritérií srovnání
- **tělo**: průběh a výsledky komparace, třeba podpořit empirickou evidencí
- **závěr**: často diskusí – úvahou o užitečnosti a relevanci typologie k níž autor dospěl

RECENZNÍ STAŤ

(ŠANDEROVÁ 2009:73-76)

- rozbor díla
 - rozsáhlejší zhodnocení nějakého díla
 - zasazení do kontextu dalších významných publikací věnovaných danému problému
 - srovnávání – komparace, ale volnější – jejím předpokladem ani výsledkem není typologie ani klasifikace
 - prokázat dobré porozumění textu i kontextu, v němž byl napsán
 - cíl: odpovědět na otázku, jaké jsou přednosti a omezení práce
-
- **úvod**: představení autora a ukázání, jaké místo práce v jeho celkovém díle zaujímá
 - kontextualizace problému
 - **analýza**: argumenty doprovázené odkazovým aparátem
 - věnovat pozornost pojmovému aparátu – přednosti a omezení zvolené definice
 - **závěr/ diskuse**: úvahy o variantních řešení; kritiky řešení; návrhy a doporučení pro další práce v tomto směru

PŘEHLEDOVÁ STAŤ

(ŠANDEROVÁ 2009:76-78)

- hraniční žánr mezi komparací a kompilací
- vyčerpávající přehled o dosavadním bádání v určitém směru
- třeba publikace uspořádat, klasifikovat na základě urč. kritérií porovnat a zhodnotit
- informování i o diskusích, které k danému problému vedly
- zahrnuje výčet všech publikací, dotýkajících se daného tématu
- např. úvodní kapitoly monografií, kvalifikačních prací

ODBORNÁ ESEJ

(ŠANDEROVÁ 2009:78-82)

- vymyká se anglosaskému stylu
- vědecká?
- návrh na řešení nějakého aktuálního a naléhavého problému (vědeckého, politického, každodenního života, osudu lidstva)
- úvaha o tom, jak nejlépe vyřešit nějakou společenskou situaci, nebo otázku
- „odborný“ – vztah k obsahu
- forma – umělecká próza, literárněkritická, nebo publicistická úvaha
- autor: významná osobnost kulturní, společenská, vědecká
- v pozadí – badatelská zkušenost
- žánr: volný
 - **úvod**: problém, otázka, formulace její naléhavosti
 - **jádro**: důkladný rozbor daného problému (kořeny, důsledky, dosavadní překážky v řešení)
 - **závěr**: pokus o nalezení východiska či náznak cesty k němu

PŮVODNÍ TEORETICKÁ STAŤ

(ŠANDEROVÁ 2009: 82-84)

- vlastní, nové teoretické pojetí nějakého problému
- výsledek snahy o uchopení problému v obecnější, abstraktní rovině
- opírá se o kritickou analýzu vybraných teorií, či zobecnění empirických závěrů
- výsledek: teorie, nebo koncepce, aspoň v určitém aspektu nová
- blízko ke kompilaci
- struktura:
 - **úvod**: formulace problému; proč jeho řešení chybí, nebo v čem je neuspokojivé
 - shrnutí stěžejních prací na to téma; identifikace, které z nich a proč by mohly vést k uspokojivějšímu řešení
 - **jádro**: kritická analýza prací na niž navazuje vlastní koncepce
 - **závěr**: shrnutí nové teorie; diskuse – zvážení podmínek a rozsah platnosti uplatnění teorie

PŮVODNÍ ČLÁNEK / ODBORNÁ STUDIE

- klasický anglosaský žánr
- referování o realizaci a závěrech vlastního empirického výzkumu
- struktura:
 - úvod
 - teoreticko – metodologická východiska
 - stať
 - závěr

SPOLEČNÝ JMENOVATEL ODBORNÝCH STATÍ

(ŠANDEROVÁ 2009: 66)

- V O.S. nejde o žánrovou čistotu!
- Přesnost
 - Formulací
 - Odkazů
 - Další evidence
- Původnost a přínos
 - Pro poznání
 - Pro další výzkum
 - Pro rozvoj teorie
 - Pro výuku a studium

CVIČENÍ

- 1. Urči žánr textů
- 2. Definuj charakteristiky žánrů

PŘÍŠTÍ HODINA

- Téma
 - Psaní odborného textu: plánování a psaní první verze textu (draft / maketa)

- Úkol
 - Konečná definice tématu závěrečné práce + konečný seznam literatury (se správnými bibliografickými údaji v jednotném formátu) + maketa závěrečné práce.